

מדינת ישראל

בתי הדין למשמעת – משרד הבריאות בירושלים

תיק בד"מ 2/10/21

13 ביולי 2022

ועדת משמעת לפי סעיף 47(א) לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט-1979

דר' דן דקל – יו"ר, נציג המנהל הכללי
דר' אבי פישמן – נציג הסתדרות רופאי השיניים
עו"ד עירית אלטשולר – נציגת היועץ המשפטי לממשלה

הקובל: המנהל הכללי משרד הבריאות על ידי עו"ד תומר דגני

נ ג ד

הנקבל: דר' מאלכ ח'טיב על ידי עו"ד אליאס אבו עטא

דין וחשבון לפי סעיף 48 לפקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), התשל"ט-1979

1. הקובלנה

ביום 13.10.2021 הוגשה נגד הנקבל, דר' מאלכ ח'טיב, בעל רישיון לעסוק ברפואת שיניים (מס' רישיון 124129 מיום 27.11.2016 שקדמו לו היתרים זמניים לעסוק ברפואת שיניים), קובלנה מכוח פקודת רופאי השיניים (נוסח חדש), התשל"ט-1979 (להלן – הפקודה).

בקובלנה המקורית היו שני ראשי קובלנה, אך ביום 16.3.2022 חזר בו ב"כ הקובל מראש הקובלנה הראשון, שהתבטל ואינו עומד לפנינו היום, ונותרה על כנה הקובלנה בראשה השני - בגין הרשעה בעבירות פליליות שלא לפי הפקודה כאמור בסעיף 45(5) לפקודה, המהווה גם התנהגות שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים כאמור בסעיף 45(1) לפקודה.

העבירות הפליליות אשר בהן הורשע הנקבל בבית המשפט המחוזי בנצרת (תפ"ח 6774-05-15) הן פעולה ברכוש למטרות טרור - עבירה לפי סעיף 8(א) לחוק איסור מימון טרור, תשס"ה 2005, הלנה, הסעה והעסקה שלא כדין - עבירה לפי סעיף 12א(ג)+(א1) לחוק הכניסה לישראל, תש"י-1952, ואי הודעה על התחלת התעסקות - עבירה לפי סעיף 215א(א) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961. נגזרו עליו עונש מאסר של 20 חדשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי של 12 חדשים ו-6 חדשים, קנס בסכום של 50,000 ש"ח, פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לשישה חדשים וכן פסילה על תנאי, וחילוט רכבו וכספים שנתפסו ברשותו.

2. האירועים ברקע הקובלנה

האירועים שהביאו להרשעתו של הנקבל, הם - כפי שסוכם בקצרה בפסק דינו של בית המשפט העליון וכעולה מגזר דינו של בית המשפט המחוזי - הסעות שביצע הנקבל ברכבו במהלך השנים 2014-2015 במועדים שונים, של אנשים מכפר ברטעה וממחסום ארז למקומות שונים בארץ מבלי שבדק אם ברשותם אישורי כניסה לישראל ובידיעה כי מדובר בתושבי יהודה ושומרון או רצועת עזה, וכן העביר כספים המיועדים לפעילות של ארגון החמאס, במתכונת המבוססת, בין השאר על השיטה המכונה "קיזוז כספי טרור", קרי, שוהים בלתי חוקיים העבירו באמצעותו כספים שהרוויחו בעבודתם בישראל לפעילי חמאס באזור יהודה ושומרון, כספים שהועברו ככלל לטובת ארגון החמאס, ופעילי הארגון החליטו איזה חלק מהכספים יועבר למשפחות השוהים הבלתי חוקיים אם בכלל.

ביום 8.2.2015 נחקר הנקבל בשרות הביטחון הכללי על מעשיו אלה, הוא הודה והודה כי מדובר בפעולות אסורות בכספי טרור ועליו לחדול מכך, וכך הבטיח הנקבל שיעשה. חרף האמור המשיך הנקבל בפעילות האמורה, במסגרתה העביר סכום של 90,000 ₪ לעזה בהוראת מפעילו, חלפן כספים בשם אבו פארוק, ובהמשך לפני מעצרו יצר קשר עם אבו פארוק שהורה לו לבצע העברה כספית נוספת מישראל לשטחים, והנקבל נעצר על ידי שוטרים בדרכו לבצע העברה זו בסך 140,000 ₪ (ברכב נתפסו 170,000 ₪ אך 30,000 ₪ היו כספיו האישיים ולא קשורים לביצוע העבירה), כשבמכוניתו 6 שוהים בלתי חוקיים.

הנקבל הודה והורשע בעבירות שיוחסו לו לפי חוק איסור מימון טרור וחוק הכניסה לישראל, אך לא בעבירת מרמה לפי פקודת מס הכנסה, ממנה אכן זוכה, וחלף זאת הורשע בעבירה של אי הודעה על תחילת התעסקות לפי פקודת מס הכנסה, וכאמור בסעיף 1 לעיל, נגזרו עליו עונש מאסר של 20 חדשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי של 12 חדשים ו-6 חדשים, קנס בסכום של 50,000 ש"ח, פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לשישה חדשים וכן פסילה על תנאי, וחילוט רכבו וכספים שנתפסו ברשותו.

ערעור על העונש לבית המשפט העליון (ע"פ 1316/16) נדחה (למעט סכום מסוים מתוך הכספים שחולטו ושהנקבל טען כי הם כספיו הפרטיים). בקשה לדיון נוסף (דנ"פ 3485/16) נדחתה אף היא.

3. הוועדה וההליך בפניה

3.1 שר הבריאות מינה אותנו להיות חברי הוועדה שתדון בקובלנה נגד דר' מאלכ ח'טיב. הוועדה קיימה שלוש ישיבות בתאריכים 8.12.2021, 16.3.2022 ו-15.6.2022 והופיעו בפניה עו"ד תומר דגני חנית בשם הקובל, הנקבל ובא כוחו עו"ד אליאס אבו עטא. כן הוגשו לוועדה בקשות והודעות רבות בכתב אליהם צורפו מסמכים רבים וניתנו מספר החלטות של הוועדה, רובן ככולן בעניין ראש הקובלנה הראשון, שהתבטל משישיבה השניה מיום

16.3.2022 ב"כ הקובל חזר ממנו כאמור לעיל.

בין שאר עניינים שהועלו במהלך ההתנהלות בפני הועדה (טרם שצומצמה הקובלנה) הועלו טענות מקדמיות בהסתמך על סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982 על פיו "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית", טענה שהוכרה גם לעניין הליכים משמעותיים, כאשר לטענת ב"כ הנקבל, יש לבטל את הקובלנה בשל שיהוי בלתי סביר בהגשתה, וככל שמדובר בראש הקובלנה השני (שהוא היחיד העומד כיום בפנינו), מדובר על שיהוי של כחמש או כארבע שנים – חמש שנים מאז החל הנקבל לרצות את עונשו בגין העבירות הפליליות וכארבע שנים מאז סיים לרצות את עונשו.

בהחלטתה מיום 28.12.2021 דחתה הוועדה את טענת ב"כ הנקבל בדבר קיומו של שיהוי בלתי סביר המבסס הגנה מן הצדק, כהאי ליסנא:

"איננו מוצאים מקום לקבל את טענת ב"כ הנקבל באשר לקיומו של שיהוי בלתי סביר בהגשת הקובלנה, וודאי לא שיהוי כה קיצוני, שיהווה בסיס לביטול הקובלנה.

אכן, טוב היה אילו הוגשה הקובלנה שבפנינו (כמו קובלנות אחרות) במועד מוקדם יותר, וודאי ככל הנוגע להרשעת הנקבל בפלילים, אך לא מדובר במקרה חריג ביותר שמצדיק מהלך קיצוני של ביטול ההליך, שהרי לא כל מעשה נפסד מטעם הרשויות מצדיק את המסקנה, כי דין האישום להתבטל מטעמי דוקטרינת ההגנה מן הצדק. אין בחלופ הזמן בשני ראשי הקובלנה, גם לא זה הארוך משניהם, משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות, ואין בו כדי לפגוע פגיעה ממשית בהגנתו של הנקבל שלא שנה עקב כך את מצבו לרעה, מה גם שניתן לתת משקל לחלופ הזמן באמצעות הקלה של אמצעי המשמעת שיומלץ על ידי הועדה.

ראו לעניין זה ע"פ 7391/19 שלמה כהן נ. מ"י פסקאות 29-32 שם דובר בסופו של דבר על חלופ פרק זמן של כשלוש וחצי שנים, עפ"א 36834-01-21 שקיב עלי נ. מ"י שבו דובר על חלופ פרק זמן ארוך בהרבה, ועש"מ 687/05 מ"י נ. אלי עמר."

3.2 עו"ד אבו עטא, ב"כ הנקבל, הודה (הן בישיבה מיום 16.3.2022 והן בישיבה מיום 15.6.2022) כי מרשו עבר עבירות משמעת כאמור בקובלנה, קרי, בגין הרשעתו בעבירות פליליות שלא על פי הפקודה ובשל התנהגות שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים, ובהתאם החליטה הועדה להמליץ על הרשעתו בגין עבירות המשמעת לעיל, ונותרה שאלת אמצעי המשמעת שראוי להטיל על הנקבל.

אלא שבראשית הדיון ביום 15.6.2022, וקודם שנשמעו טיעונים לעניין אמצעי המשמעת, הודיע ב"כ הנקבל כי למרות שהודה שמרשו עבר עבירות משמעת ולפני הטענות לעונש, יטען, כי יש לקבוע שהנקבל לא ישא באחריות משמעתית בשל הוראת סעיף 34 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 "זוטי דברים", לפיה "לא ישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך", זאת לאור מסמכים שבידיו של בית המשפט העליון "שהוציאו אותו לעבודה מלפני 5 שנים ..."

לאור הערות הועדה לעניין ההליך שבפניה, הליך משמעת לאחר הרשעה בפלילים, וכיוון שמדובר בשלב של טיעונים לאמצעי המשמעת לאחר הודאה, הוחלט כי לאחר שב"כ הקובל יטען טיעוניו, יוכל ב"כ הנקבל במסגרת טיעוניו לאמצעי המשמעת להעלות גם את טיעונו בדבר "זוטי דברים".

3.2 עו"ד דגני חנית הציג בפנינו שלושה תקדימים בהן נסיבות המעשים דומות, מהם לדעתנו יש ללמוד על אמצעי המשמעת המתאים לעניינו של דר' ח'טיב, שנסיבות ביצוע העבירות שלו חמורות יותר, בהיותו מודע למעשיו - להסעת שוהים לא חוקיים ולהעברת כספים לחמאס, והמשיך במעשיו גם לאחר שהוזנה על ידי שירותי הביטחון והבטיח לחדול.

שניים מהמקרים שהובאו בפנינו הם בעניינו של דר' סלימאן אגבריה, רופא שיניים. בפעם הראשונה בשנת 2006 הותלה רשיונו לשנתיים וחצי לאחר שהורשע בעבירות בטחוניות על פי תקנות ההגנה (שעת חירום) וקבלת תמיכה להתאחדות בלתי מוכרת (עבירות בגין נדון בהליך הפלילי למאסר של חמש וחצי שנים מתוך מאסר בפועל של שנתיים וחצי), ובפעם השנייה בשנת 2020 (החלטה 01-20) הותלה רשיונו לששה חדשים בניכוי ימי מעצרו, כך שבפועל הותלה לשלשה חדשים ויום. בהבדל ממקרהו של הנקבל שידע כי הכספים עוברים לארגון החמאס, בעניינו של דר' אגבריה מדובר לטענתו בפעולות הומניטריות, אלא שנעשו במסגרת ארגון שהוצא מחוץ לחוק. כן הוצג לנו עניינו משנת 2009 של דר' דוד שמיר, רופא שהיה רס"ן במילואים שנחשף לחומר מסווג ויצר קשר עם גורמים איראנים כדי לעניינם בחומרים המסווגים שבידיו, אף שבסופו של דבר נמנע מלהתקדם בנושא, והוא נדון בינואר 2018 בהליך הפלילי לחמש שנות מאסר, ורשיונו הותלה לשש שנים מיום שחרורו.

דר' ח'טיב על פי גזר הדין אכן לא פעל ממניעים אידיאולוגיים או לאומניים, אך הוא לא הבין את חומרת מעשיו והתקשה לעמוד בפיתוי החומרי, תוך התעלמות ביוזעין ממגבלות החוק, למרות שהועמד על חומרת מעשיו - רופא ששירותי הביטחון עוצרים ומזהירים אותו, והוא לא מבין. לא מדובר בעניין של מה בכך, מדובר גם בבעיה ערכית עמוקה, ולא מדובר בזוטי דברים, ועל כן לדעת ב"כ הקובל יש להתלות את רשיונו של דר' ח'טיב למשך שש שנים לפחות, תקופת ההתליה של דר' שמיר וזאת בהתחשב בשיהוי ולמרות שהנקבל ביצע מעשים חמורים יותר, וזאת גם לאור מטרת הדין המשמעתית והשיקולים שיש לשקול בו כאמור בפסקי הדין המנחים בעניין ליבוי ליאור ואדגר סבין.

3.3 בטיעוניו לאמצעי המשמעת חזר עו"ד אבו עטא וטען כי על אף הרשעתו של הנקבל בפלילים, הרי אין הוא נושא באחריות בהליך המשמעת משום שמדובר ב"זוטי דברים" כאמור בסעיף 34 יז לחוק העונשין (שחל לטענתו גם בהליך שבפנינו), לאור נסיבות מעשיו של הנקבל, שלא עבר את העבירות ממניעים אידיאולוגיים לאומיים, הוא שוחרר למעצר בית טרם ריצוי העונש ועד לאחר שנדחה ערעורו בבית המשפט העליון, וכן זכה לקיצור מאסרו כאשר בתקופה זו התאפשר לו לעבוד במרפאת שיניים שנקבעה, בקביעות ובסדירות ששה ימים בשבוע, כפי שעולה מן ההליכים בועדת השחרורים לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001, החלטה עליה הוגש ערעור בבית המשפט לעניינים מנהלים בנצרת, ובעיקר בבית המשפט העליון בערעור על החלטת בית המשפט האמור בתיק רע"ב 4233/17 שהוגש מטעם הנקבל.

לדעתו, מששלושה שופטים בבית המשפט העליון אמרו דברם, בהסכמת הפרקליטות שמשד הבריאות כפוף אליהם לדבריו, "אף לא יכול לשבור את המילה של בית המשפט העליון שאישר אותו". וכן "לכן אני טוען זוטי דברים. אם בית המשפט העליון שלושה שופטים מרשים לרופא לצאת ולעבוד בסמייל סנטר כרופא שיניים עד היום, כן אף אחד לא יכול לשבור את המילה שלהם... אז מה פתאום עכשיו מגישים קובלנה, על מה?"

ב"כ הנקבל חזר על טענתו בדבר השיהוי של 5 שנים שחל בהגשת הקובלנה, טען כי ביום 27.11.2016, לאחר שהנקבל החל לרצות את עונשו, הוא קיבל את הרישיון שלו לעסוק ברפואת שיניים (רישיון שהיווה המשך להיתר זמני מיום 21.1.2015 - שני המסמכים הוגשו לוועדה) ולא זו אף זו, משרד הבריאות לא בקש להתלות או להגביל את רשיונו של הנקבל כפי שנעשה בעניינו של מיכאל שטטמן שרישיונו הוגבל מכוח סעיף 44 לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976 (עב"י 23249-03-19 שטטמן נ. מנכ"ל משרד הבריאות, שהוגש לוועדה).

כן הציג עו"ד אבו עטא את הדין וחשבון מיום 10.5.2010 בענינו של דר' אשרף ח'טיב, רופא שיניים אשר הורשע באחזקת נשק שלא כדין ונדון לעונש מאסר של ששה חדשים

שרוצה בעבודות שירות, ורישיונו נשלל לחודש אחד בלבד. לטענת עו"ד אבו עטא, מין הדין לזכות את הנקבל, ובכל מקרה אין להתלות כלל את רישיונו, וככל שיוחלט למצות את הדין הרי שיש לנקוט באמצעי משמעת של התראה או נזיפה, ואם בכל זאת יוחלט על התליה, כי אז יש לעשות כן לתקופה של חודשיים בניכוי תקופת מעצרו של חודשיים, כך שיוכל להמשיך בעבודתו, ולפרנס את משפחתו, רעייתו ושני ילדיו, שהוא מפרנסם היחיד.

3.4 בתגובתו ציין עו"ד דגני חנית כי מעשיו של הנקבל נעשו כאשר כבר היה רופא שיניים, והם נעשו מספר ניכר של פעמים, עשרות, כפי שעולה מחשבון אריתמטי פשוט של חלוקת הסכומים הנקובים בגזר הדין עבור הסעות והעברות כספים בתשלום ששולם עבור כל הסעה או העברת כספים. עניינו של דר' אשרף ח'טיב שונה משום ששם היה מדובר באחזקת אקדח להגנה עצמית עקב חשש מסכסוך חמולות, הבהיר כי פסק דינו של בית המשפט העליון ניתן בקשר לקיצור המאסר וחלופות מאסר, ואינו רלבנטי לשיקולי שר הבריאות בנושא הפרופסיונלי של רישיון לעסוק ברפואת שיניים, כאשר הענישה המשמעתית נוספת על הפלילית. כן ציין לעניין הטענה בדבר זוטי דברים, שעניין זה אינו יכול לעלות לאחר הרשעה, אלא רק לפניה, אך ניתן לראותה כרלבנטית לעניין אמצעי המשמעת.

3.5 לסיום בקשו אבי הנקבל, מר ג'מיל ח'טיב, והנקבל דר' מאלכ ח'טיב, להביא דבריהם בפני הועדה. מר ג'מיל ח'טיב ביקש להבהיר מה הרקע המשפחתי של הנקבל, וסיפר כי הוא עצמו נקלע למצב כלכלי קצת קשה ולבעיות כספיות, ואילו היוו את הרקע למעשי בנו שביקש לעזור לו לצאת מן הקשיים, ואחרי ריצוי עונשו הנקבל פתח שתי מרפאות שיניים מצליחות ומתעתד לפתוח מרפאה נוספת, כבר חמש שנים הוא מצליח, ומבקש לאפשר לו להמשיך בחייו, בציינו שהמשפחה ידועה כמי שלא פוגעת בבטחון המדינה. הנקבל סיפר לוועדה כי קודם לאירועים נשוא הקובלנה הוא לא עבד כרופא שיניים, אף שסיים את לימודיו, עמד בבחינה ועשה סטאג' אצל קרוב משפחה ללא תמורה, לא מצא עבודה והיה בקשיים כלכליים. הוא הודה שעשה מעשים לא נכונים והביע חרטה וצער עליהם, פתח דף חדש בחיים, ולא ירשה לעצמו לפגוע בבטחון המדינה. הוא עובד מזה חמש שנים במקומות שונים בארץ, מפרנס יחיד למשפחתו, ובתשובה לשאלת יו"ר הועדה כיצד יעמוד בפני פיתויים כספיים בעתיד, שכן אילו היו הסיבה למעשיו, הבהיר כי שילם מחיר כבד על טעותו, ולא ירשה לעצמו לחזור עליה, כמו שלא חשב על כך כשנתקל בבעיות כלכליות לאחר שחרורו מן הכלא.

4. החלטת הוועדה

4.1 הנקבל, מורשה לריפוי שיניים, הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות פליליות שלא על פי הפקודה כפי שפורט לעיל, ועל כן אין מחלוקת כי הוא בא בגדרה של ההוראה בסעיף 45(5) לפקודה. למעשיו של הנקבל יוחסה בקובלנה גם התנהגות שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים לעניין ההוראה שבסעיף 45(1) (שניתן לייחסה בד בבד בגין אותם מעשים כעולה מע"א 224/79 דימנט נ. שר הבריאות (פ"ד לה) (2) עמ' 424 וראו גם החלטה 01-20 בעניין דר' סלימאן אגבריה). על כן בצדק הודה הנקבל באמצעות בא כוחו בביצוע עבירות משמעת כאמור בקובלנה, והועדה מצאה כי כך עשה.

4.2 והנה, יחד עם הודאתו כאמור, מבקש בא כוחו כי נזכה את מרשו, קרי, נקבע שלא עבר עבירות משמעת משום "זוטי דברים". זאת משום שבית המשפט העליון במסגרת

ערעור על תנאי שחרורו המוקדם, אישר לטענתו לנקבל לעבוד כרופא שיניים במרפאה שנקבעה במשך שעות היום, שלאחריהן היה במעצר בית. למען הסדר הטוב תובא שוב הוראת סעיף 34ז לחוק העונשין, התשל"ז-1977 שכותרתה "זוטי דברים", והיא נמצאת בפרק ה' לחוק העונשין שכותרתו "סייגים לאחריות פלילית", בסימן ב' שכותרתו "סייגים לפליליות המעשה": "לא ישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך".

ברור, כי מדובר בהוראת חוק שעניינה אחריות פלילית. ההליך המשמעותי על פי פקודת רופאי השיניים (וכמוהו הליך משמעותי על פי פקודת הרופאים) אינו הליך פלילי ואין הוא עוסק בקביעת אחריות פלילית. לטענת ב"כ הנקבל, ההוראה חלה גם בהליך משמעותי, וניתן להעלותה גם לאחר הודאה, אך הוא לא ביסס טענותיו מבחינה משפטית. אך גם בלי להתייחס לשאלת התחולה כאמור, עמדת הוועדה היא, כי דין הטענה להדחות. לא זו בלבד שטענה בדבר זוטי דברים לא נטענה בהליך הפלילי, שהוא המקום הטבעי להעלותה, הרי שהיא הועלתה בפנינו לאחר שהנקבל הודה בעבירות המשמעת המפורטות בקובלנה כבר בישיבה ביום 16.3.2022.

ומעל הכל, לגופו של עניין, טענה כי עבירות פליליות שעניין פעולה ברכוש למטרות טרור והלנה, הסעה והעסקה שלא כדין, עבירות בגין (יחד עם עבירה של אי הודעה על תחילת עיסוק לפי פקודת מס הכנסה) הוטל עונש מאסר בפועל של 20 חודשים, הן בגדר "מעשה קל ערך" כאמור בסעיף 34ז האמור, היא למצער – תמוהה.

ויפים לעניין זה דבריו של הנשיא שמגר בבג"צ 377/80 ד"ר תמים עיראקי נ. שר הבריאות (פ"ד לה' (1) 650) לעניין התנאי המוקדם של "אדם הגון" הזכאי לקבל רישיון לעסוק ברפואה כאמור סעיף 4(א)(1) לפקודת הרופאים (הזהה לסעיף 6(א)(1) לפקודת רופאי השיניים), מונח שבית המשפט התייחס אליו לעניין התנהגות שאינה הולמת בעניין דימנט לעיל: "משמעותו של מונח זה נבחנת לאור אופי העיסוק בו מדובר בפקודה הנ"ל, יעודו ואמות המידה הנדרשות ממי שפועל בתחומו. אין צורך להרבות במילים כדי להצביע על כך שיש זיקה ישירה בין ההגינות של רופא כמשמעותה לצורכי סעיף 4(א)(1) הנ"ל לבין ההשתייכות אל ארגון מן הסוג אליו הצטרף העותר" (שהורשע בעבירה של חברות בהתאחדות אסורה - עא).

בזוטי דברים ברור שלא מדובר בקשר לעבירות שעבר הנקבל, הן העבירות הפליליות והן העבירות המשמעתיות.

למעלה מן הצורך נציין, כי בכל הכבוד, פסק דינו של בית המשפט העליון ברע"ב 4233/17 שבו נקבע כי הנקבל יוכל לעבוד בסמייל סנטר, מרפאת שיניים, בשעות היום כאשר "בכל עת אחרת ישהה המבקש בביתו במעצר בית", ניתן במסגרת ערעור בהליך של שחרור מוקדם לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א-2001, כחלק מתנאי השחרור. אין לו דבר וחצי דבר עם ההליך המשמעותי, שאינו בסמכות ועדת השחרורים או ערכאות הערעור הדנות בערעורים על החלטות ועדת השחרורים, ואין ללמוד מרשות שניתנה לנקבל לעבוד במקצועו ולהתפרנס בתקופת השחרור המוקדם, יותר ממה שיש בה. הסמכות לנקוט בהליכים משמעתיים לפי פקודת רופאי השיניים היא של שר הבריאות בלבד, ובמסגרת הפקודה, ולא בכל הליך אחר.

4.3 אם כך, משמצאנו כי הנקבל ביצע עבירות משמעת כאמור בקובלנה, ודחינו טענתו כי מדובר במעשים קלי ערך, זוטי דברים, השאלה שלפנתחנו כעת היא, מהו אמצעי המשמעת שראוי להשית על הנקבל בגין עבירות אלה.

אין חולק, כי השיקול המרכזי של הדין המשמעותי לפי פקודת רופאי השיניים כמו פקודת הרופאים, הוא הגנה על האינטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו ועל כבודו של מקצוע

הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים, כולל חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהשנות מעשיו של הרופא וההרתעה הכללית, כאמור בע"א 10979/04 ליביו לאור נ. שר הבריאות (פ"ד נט(6) 357), אך בצד אלה יש להביא בחשבון את נסיבותיו האישיות המיוחדות של הרופא, כפי שנאמר על ידי הנשיא ברק בפסק הדין בעניין סבין (ע"א 50/91 אדגר סבין נ. שר הבריאות לעיל (פ"ד מז(1)), וכדברי השופטת פרוקצ'יה בעניין ירדנה שרתוק (עש"ם 7635/05) (אמנם לעניין הדין המשמעותי של שירות הציבורי בכלל, אך הדברים יפים גם לעניין הדין המשמעותי של מקצועות הרפואה): "אמצעי המשמעת ככלל, נועדו להגן על תפקודו של השירות הציבורי ועל אמון הציבור בו. תכליתם לשמש מסר, אשר יבטא את הנורמות הראויות להתנהגותם של עובדי ציבור, וכן מסר של הרתעה הן לעובד הציבור שכשל, והן לכלל עובדי הציבור הנדרשים לעמוד בסטנדרט גבוה של אתיקה ומשמעת. עם זאת, התכלית המערכתית הכללית של הדין המשמעותי אינה עומדת לעצמה, ולעולם יש לשקול בצידה גם את ההיבט האישי והאנושי הקשור בנאשם ובנסיבות חייו. בהקשר האינדיבידואלי נשקלים, בין היתר, עוצמת הסטייה בהתנהגותו של העובד מול תרומתו לשירות הציבורי, מצבו האישי והנסיבות שהביאו לביצוע העבירה..."

4.4 אין ספק שמעשיו של הנקבל היו חמורים, מעשים שהיוו חלק ממערך המימון המורכב של הטרור, כאשר כל אחד מן הפועלים בו מסייע לקידומו, כדבריו של בית המשפט העליון בערעורו של הנקבל על חומרת העונש (ע"פ 1316/16). זאת במיוחד כאשר הנקבל נחקר בשירות הביטחון הכללי על מעורבותו והוזהר, והבטיח שלא יחזור על מעשיו, אך המשיך בהם.

הנקבל טען, הן בהליך הפלילי, וחזר וטען בפניו, שפעל ממניעים כלכליים ולא על רקע אידאולוגי לאומי. עמדה זו התקבלה על ידי שירות המבחן שתסקירו הוגש לבית המשפט המחוזי והוצגה בפסק הדין, תסקיר שבו נקבע כי הנקבל פעל ממניעים כלכליים תוך התעלמות מגבולות החוק ומתוך מודעת ברורה לגבי המשמעות הפלילית של העברת הכספים לשטחים, ואת הקושי של הנקבל לעמוד בפני הפיתוי הכספי ועיסוק בצרכיו האישיים הצרים, לא בכדי, איפוא, הביע יו"ר הוועדה, בפנייתו לנקבל עצמו לאחר שנשא דבריו בפני הוועדה, את דאגתו, שמא לא יוכל להתמודד עם פיתוי כלכלי אם חלילה יקלע לקשיים כלכליים, שעל כך ענה הנקבל כי הוא מודע לטעותו, ואף שנתקל בקשיים כלכליים לאחר שחרורו, הוא לא מעד.

אכן, הנקבל מודה בטעות שעשה על רקע קשיים כלכליים, שלו ושל אביו כפי שהסביר גם האחרון, הוא השתקם, פתח שתי מרפאות שיניים מצליחות, חזר לחיים תקינים, הוא מפרנס יחיד של משפחתו, וכדבריו לא ירשה לעצמו לפגוע במדינה, והוא מבקש שיתאפשר לו לפתוח דף חדש (אשר לאור המתואר לעיל כנראה כבר נפתח).

נציין, כי תסקיר המבחן שצוין לעיל גם הצביע על פוטנציאל שיקומי גבוה של הנקבל, כפי שצוין בית המשפט העליון בפסק דינו לעיל, וגם אליבא דועדת השחרורים שדנה בשחרורו המוקדם: "במקרה שבפנינו, מבלי להמעיט מחומרת העבירה, ההתרשמות היא כי האסיר נתן אל ליבו, הביע חרטה וערך שינוי פנימי המהווה פקטור משמעותי בהפחתת המסוכנות..."

4.5 ב"כ הנקבל מבקש ללמוד על העדר חומרה במעשיו של של הנקבל מכך שלא ננקטו בעניינו הליכים מכוח הוראת סעיף 44א לפקודת הרופאים, המאפשרת התליית רישיונו של רופא או הגבלת תחומי עיסוקו במקרים המפורטים שם, קודם שהורשע בביצוע עבירת משמעת ואף קודם שהוגשה קובלנה (ראו עניינו של דר' מיכאל שטטמן המפורט בסעיף 3.3 לעיל). אלא שהוראה זו שבסעיף 44א היא בפקודת הרופאים והיא מיוחדת לרופאים בלבד, בהבדל מרופאי שיניים, שפקודת הרופאים אינה חלה עליהם, והוראה מקבילה אינה קיימת לגביהם בפקודת רופאי השיניים. לפיכך אין ללמוד מכך דבר לעניין חומרת מעשיו

של הנקבל.

ב"כ הנקבל מבקש ללמוד על היחס לחומרת מעשיו של הנקבל גם מכך שביום 27.11.2016, אחרי סיום ההליך הפלילי בכל הערכאות ניתן לנקבל רישיון לעסוק ברפואת שיניים. אלא שרישיון זה הוא המשכו של היתר זמני לעסוק ברפואת שיניים מיום 21.1.2015, קודם למעצרו של הנקבל בגין העבירות שבפנינו (שני המסמכים הוגשו לוועדה). לא הובהר לנו מדוע קודם לרישיון קיבל הנקבל היתר זמני, מתי הושלם הנוהל למתן הרישיון והאם כל הפרטים היו בידי משרד הבריאות, כולל ובעיקר מידע לגבי המעשים הפליליים של הנקבל. אנו רוצים להניח שאילו ידע משרד הבריאות על מעשים אלה, היה הנושא מטופל בדרך המתאימה, ויתכן שהרישיון לא היה ניתן לאור הדרישה בסעיף 6(א)(1) לפקודת רופאי השיניים (ראו דבריו של הנשיא שמגר שהובאו בסעיף 4.2 לעיל).

לאור העיכוב בהגשת קובלנה זו, עיכוב עליו מלין הנקבל ואף טען כאמור לעיל כי הוא בגדר שיהיו המצדיק ביטול הקובלנה או זיכוי, התרשמותנו היא שהמידע לעניין מעשיו של הנקבל והרשעתו בהליך הפלילי לא היתה בידיעת מי שהוציא את הרישיון, ואין ללמוד ממנה על התיחסות מקלה למעשיו אלה. וודאי שאין ללמוד ממנה על אמצעי המשמעת שראוי להטיל על הנקבל במסגרת ההליך שבפנינו.

4.6 לא נראה לנו כי יש ללמוד מתקופת ההתליה במקרהו של דר' דוד שמיר כנטען על ידי ב"כ הקובל. שמיר היה חיל, קצין, רס"ן במילואים שנחשף לחומר מסווג ויצר קשר עם גורמים איראנים כדי לעניינם בחומרים המסווגים שבידיו, אף שבסופו של דבר נמנע מלהתקדם בנושא מעשיו והוא נדון בינואר 2018 בהליך הפלילי לחמש שנות מאסר, ורישיונו הותלה לשש שנים מיום שחרורו. כדברי השופט זיילר בצו שניתן בעניינו: "ההנמקה שנתן הנקבל למעשיו הגבירה והאדירה את השפל המוסרי אליו נפל. לפי הבנתו, המדינה עומדת להתמוטט, והוא ביקש למלט את משפחתו ואותו עצמו ממה שנחזה בעיניו כספינה טובעת. הוא ביקש לממש זאת בכספים שקיווה לקבל עבור מסירת המידע לאויבי המדינה". הנקבל לא היה חיל, לא ביקש למכור חומר מסווג שהגיע אליו אגב שירותו בצבא. מעשיו היו חמורים, אך בנסיבות אחרות כמו שתואר לעיל, והנזק שגרם או שהיה צפוי בסיוע לארגון טרור, נראה לנו פחות ממכירת חומר צבאי מסווג למדינה אויב כמו איראן.

4.7 וכאן המקום להתייחס לזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירות נשוא הקובלנה, ועד להגשת הקובלנה.

אכן, לא סברנו שמדובר בשיהוי קיצוני המצדיק זיכוי (או ביטול קובלנה שאינו בסמכות וועדה זו) - ראו סעיף 3.1 לעיל, אך לא נוכל להתעלם מכך שמדובר באירועים משנת 2014 עד חודש אפריל 2015, הרשעה (כולל הכרעת דין משלימה) משנת 2015 וסיום ריצוי עונש המאסר (שהחל ביום 10.5.2016) בחודש מאי 2017. הקובלנה הוגשה ביום 13.10.2021.

כשמול עינינו לוח זמנים זה, מן הראוי לתת משקל לחלוף הזמן באמצעות הקלה של אמצעי המשמעת שיומלץ על ידי הועדה.

5. לאור כל האמור לעיל, לאור חומרת העבירות מחד גיסא, ועם כל ההבנה לדף החדש שפתח הנקבל בחייו והתקווה שידבק בו בהמשך חייו מאידך גיסא, לא ניתן להסתפק באמצעי משמעת הפחות מהתליית רישיונו של הנקבל. לדעתנו, בהתחשב בנסיבות שתוארו תקופת ההתליה המתאימה היא של עשרה חודשים.

כיוון שהנקבל, כפי שהסביר בעצמו בסוף הדיון, לא עבד כרופא שיניים קודם לביצוע

העבירות ואף טרם מעצרו, אלא עשה סטאז' ללא תשלום ואחר כך לא מצא עבודה (ועקב כך היה בקשיים כלכליים), הרי שלא נמנע ממנו לעבוד במקצועו עקב המעצר. ולפיכך, ובניגוד למקרים אחרים של רופאי שיניים (או רופאים) שבהם נלקחה בחשבון והופחתה תקופה בה לא עבדו בעת המעצר (בעיקר מעצר שלא בא בעקבותיו ריצוי בפועל של מאסר כמו במקרהו של דר' סלימאן אגבריה, בהבדל מן הנקבל), בנסיבותיו של הנקבל שלא עבד כרופא שיניים ערב מעצרו ולא נמנעה ממנו עבודה כרופא שיניים עקב כך, איננו רואים מקום להעתר לבקשתו להפחית את תקופת המעצר מתקופת ההתליה המומלצת (תקופה שקוזזה מתקופת מאסרו, שמיד אחריה כנראה חזר, או למעשה החל לעבוד במקצועו כרופא שיניים כאמור בפסק דינו בעניין זה של בית המשפט העליון).

6. לאור כל האמור לעיל אנו ממליצים לכב' השר לקבוע, כי הנקבל, דר' מאלכ ח'טיב, עבר עבירות משמעת בכך שהורשע בעבירות פליליות שלא על פי הפקודה כאמור בסעיף 45(5) לפקודת רופאי השיניים והתנהג התנהגות שאינה הולמת מורשה לריפוי שיניים כאמור בסעיף 45(1) לפקודת רופאי השיניים, וממליצים להטיל עליו אמצעי משמעת של התליית רישיונו לעשרה חודשים.

<p>ד"ר אבי פישמן נציג הסתדרות רופאי השיניים בישראל</p>	<p>ד"ר דן דקל יו"ר נציג המנהל הכללי</p>	<p>עירית אלטשולר, עו"ד נציגת היועצת המשפטית לממשלה</p>
--	---	--